

Samrådsredogörelse Detaljplan för Rosenstenen 1 i stadsdelen Solberga, Dp 2017-13952

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund	2
Förslagets syfte och huvuddrag	2
Hur samrådet bedrivits	3
Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden.....	3
Allmänt om samrådet och planprocessen	3
Allmänt om förslaget och utvecklingen.....	3
Arkitektur och gestaltning	4
Kulturmiljö	5
Olägenheter för grannar	6
Parker och grönområden	7
Gator och trafik	8
Teknisk försörjning	9
Hälsa och säkerhet	9
Miljö- och klimataspekter.....	10
Övriga frågor	11
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	12
Föreslagna förändringar.....	12
Inkomna synpunkter	13
Statliga och regionala myndigheter och förbund	13
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar.....	15
Övriga remissinstanser	21
Sakägare enligt fastighetsförteckning	22
Övriga, ej sakägare/organisationer	30

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra för 132 bostäder i flerbostadshus enligt Stocholmhusprojektet. Planförslaget sändes ut på samråd 2019-08-27 - 2019-09-24. Under samrådet har 98 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller platsens naturvärde och kulturmiljö, omhändertagande av dagvatten och skyfall. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att mer natur sparas och att det inte byggs alls på några grönytor i Solberga.

Många boende är kritiska till utbyggnaden av Solberga i stort och vill, för att ge en bättre helhetsbild, ha ett nytt samråd som inkluderar alla framtida projekt i området.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet: Komplettera naturutredningen med fler fältbesök under olika årstider. Se över använda av uteareal i syfte om att minimera ingrepp i naturen ytterligare. Se närmare på sätt att regler och tydliggöra dagvatten och vattenflöde.

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att miljöhuset tas bort, cykelparkering ute effektiviseras samt att husen enbart har ingång från gata för att ta mindre natur i anspråk. Balkonger flyttas bort från gatusidan för att ge alla lägenheter en bullerfri uteplats. Färgen på husen revideras men hålls inomden bestämda Stockholmshuspaletten, för att bryta upp i beige och bruna. Marknivåer regleras för att säkerställa ett lämpligt vattenflöde.

Kontorets sammanvägda bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras och vidare studeras i det fortsatta arbetet.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att komplettera området med cirka 130 lägenheter i flerbostadshus enligt Stockholmshusprojektet. Bostäderna ska utgöra ett kvalitativt tillskott avseende boendemiljö och arkitektur. Detaljplanen reglerar karaktärsdrag i fasad enligt gestaltungsprinciper för Stockholmshusen för att säkerställa de kvalitéer som Stockholmshusprojektet ska innehålla. Karaktärsträd, berg i dagen och naturmark ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Planen möjliggör utbyggnad av Mässtunneln under delar av planområdet.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2019-08-27 - 2019-09-24. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, hos Älvsjö stadsdelsförvaltnings och på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Söderort Liljeholmen tisdag 27 augusti 2019. Samrådsmöte hölls 2019-09-17 där ca 100 personer närvarade.

Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden

Nedan redovisas en ämnesvis sammanfattning av de synpunkter från sakägare, boende, organisationer och remissinstanser som inkom under samrådet. Yttranden i sin helhet finns att ta del av i plan-akten. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Allmänt om samrådet och planprocessen

Många sakägare och boende i området önskar nytt samråd där stadsbyggnadskontoret redovisar för all planerad utveckling i området så att exploateringen sätts in i sitt sammanhang. Stadsdelsförvaltningen skulle helst sett ett nytt planprogram för Solberga med ett helhetsgrepp över områdets utveckling.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Samrådet har utförts i enlighet med PBL. Detaljplanen ska endast omfatta det som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid, 4 kap 32§. Vid samrådet ska underlag enligt 4 kap, 8-10§ redovisas vilket har gjorts. Ett aktuellt program som utgör underlag för detaljplanen saknas och har ej bedömts nödvändigt att tas fram för att bedöma markens lämplighet. Stadsbyggnadskontoret instämmer dock i att det finns ett behov av att tydliggöra den övergripande planeringen för stadsdelen och avser utveckla kommunikationen för det.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Några närboende ställer sig positiva till den planerade nybyggnationen då den skulle ge fler människor chansen att bo i detta trevliga område. Det skulle bli en allmänt tryggare känsla i

området av att slippa passera en mörk dunge längs vägen kvällstid. Grönområden finns det massor av i övrigt.

Det har yttrats önskan om att det borde kommit till någon typ av näringsverksamhet på gatuplan för att ha mer alternativ till de eftersatta och nedgångna torgen i området. Kanske till och med något café då man idag behöver ge sig till centrala Älvsjö eller Midsommarkransen.

Många andra sakägare och närboende tycker att det har byggts nog i Solberga och att livskvalité och trivsel sjunker drastisk med förtätningen. De tycker att områdets kvaliteter med gröna områden insprängt mellan husen är på väg att försvinna. Det finns också en oro för att befintlig infrastruktur och service inte tål det ökade trycket som fler bostäder i området medför.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En avvägning har gjorts mellan tillgång på naturmark och behovet av nya bostäder. Att möta det bostadsbehovet som finns, samtidigt som bostäder ska kunna erbjudas inom områden där det redan finns infrastruktur, innebär att vissa friytor måste tas i anspråk.

Folkparksvägen är ett utpekat stråk i översiktsplanen som genom utveckling av bostäder och det offentliga rummet ska verka för att styrka sambandet mellan Telefonplan och Älvsjö.

Det är inte tilltänkt verksamheter eller service i bottenvåningarna, då stadsbyggnadskontoret anser att det vore mer lämpligt att i första hand utveckla existerande torg och lokaler i området. Planen stärka underlaget för torgen och verksamheter här genom att tillskapa fler bostäder. Byggnaderna längs med Folkparksvägen har i planen förhöjd bottenvåning så att de i framtiden kan konverteras till lokaler vid behov.

Arkitektur och gestaltning

Både remissinstanser och några sakägare har framfört åsikter om att husen inte bör vara mer än tre våningar för att mer likna många av dom äldre flerbostadshusen i området. Det har också påpekats att det saknas en livförskjutning av fasaden i sidled på hus längs Folkparksvägen i område 1 som finns i område 2 och att det skulle visa mer omsorg gentemot Folkparksvägens karaktär att bryta upp fasaderna som annars blir väldigt långa.

Det finns en risk att fasadmaterial får ett intetsägande utförande i beigea toner. Vidare bör bottenvåningarna mot Folkparksvägen göras i ett gediget material, till exempel tegel. Fasaderna i övrigt bör bidra till Solbergas bebyggelsemiljö med ett eget uttryck och årsring.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Fyra våningar är mer anpassade till omgivning, men fem våningar kan motiveras med att det skapar variation. I område 1 speglar fyra vånings hus i Kristallvägen husen som bygg i Karneolen på andra sidan av gatan – både vad gäller höjd och livförskjutning i långsidans fasad. Längs Folkparksvägen speglar fem våningar husen ett befintligt flerbostadshus mitt emot. På grund av befintlig geografi blir nya husen i området 2 inte högre än grannhuset bakom. Det nya huset byggs i en norrsluttning och skuggar inte grannhuset bakom.

Livförskjutning på dom två husen längs Folkparksvägen i område 1 skulle ta ytterligare av naturmarken bakom husen, en avvägning blev gjort och Stadsbyggnadskontoret anser att minimera intrånget i naturen väge tyngre än att ha livförskjutning på samtliga hus.

Färger på husen ska ses över och se om det finns andra paletter inom Stockholms husens färgskala som kan vara mer passande.

Utformning av bottenvåningar följer gestaltnings principer för Stockholms husen.

Kulturmiljö**Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse**

Både från sakägare och boende i området, samt Rådet för Stockholms Skönhet har det kommit kritik om att planen inte har gått långt nog i att anpassa sig till kulturhistoriska aspekter: Projektet menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50-talsbebyggelsen, men husen som planeras byggas 4-5 våningar höga och placeras på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär. Placering av hus med förgårdsmark är håller inte karaktärsdrag för området. Solbergas karaktärsdrag är att husen ligger 10-20 meter från Folkparksvägen med mycket naturlig växtlighet framför och runt husen. Som projektet också uppger är ”stadsbilden inom och kring planområdet utgörs av hus i park, vilket är tidstypisk för 1950-talet.

Landskapsbild/ stadsbild

Dom ursprungliga husen som byggdes på 50-talet har gröna skogsdungar mellan husen, det är ofta lite eller ingen insyn och är ett omtäckt kännetecken för Solberga. Flera sakägare och boende i område har kommenterat att dom flesta nya hus som byggs i

området har mer insyn än dom äldre husen och tycker det varken är trevligt för boende eller dom som går utanför.

För att behålla befintlig natur mellan husen föreslås det att det håller byggs på de redan befintliga 3 våningshusen så de blir högre istället för att förtäta mer. Alternativt gör en träd allé längs Folkparksvägen för klimatets och trivsels skull. För övrigt önskas det mer närservice, små affärer, samlingslokaler med mera. Det behövs inte fler mäklarfirmer, gymlokaler, begravningsbyråer.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att planförslaget medför en förändring av platsens karaktär men att denna förändring är i enlighet med den förändring översiktsplanen förespråkar för området, och att det allmänna intresset att bygga bostäder väger tyngre.

Hus i park miljön är ett viktig och värdesatt karaktärsdrag och ligger bakom beslutet om att inte ha programmerade bostadsgårdar, utan spara så mycket som möjligt av befintlig natur och grönska.

Byggnadernas entréer placeras mot gatan för att bidra till ett aktivt stadsliv genom förbättrad kontakt mellan det privata och allmänna och på det sättet ökar upplevelsen av trygghet i området. Entréer mot gatan syftar också till att enkelt befolka gatan för både gående och cyklister. För att undvika konflikter mellan förbipasserande och boende inryms förgårdsmark mellan bostadsentréer och trottoar. Det möjliggör för de boende att se om en cyklist är i närheten men även för cyklister att se de boende innan de kliver ut på trottoaren.

Olägenheter för grannar

Vid område 2 är det på det smalaste 23 meter mellan husen vilket kommer att ge en annan utsikt och känsla för dom som bor i befintlig bostadshus. Det finns en oro för att detta kommer att orsaka störningar för dom som bor granne med projektet, speciellt med tanke på insyn. Grannar som bor närmast parkeringen i område 2 är även oroliga för att ljus från parkerande bilar skal värka störande i sovrum.

Utbyggnation av natur och parkmark kommer minska tillgänglig vardagsnatur.

Sprängningsarbete under byggnation kan störa grannar som har sin dygnsvila förlagt på dagen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Husen bedöms byggas med acceptabelt avstånd till befintliga hus och kommer även fortsättningsvis separeras av vuxen skog och vegetation.

Parkeringen som läggs i närheten till befintligt hus vid delområde 2 ligger i höjd med vägen vilket är lägre än marken under fönster till grannhus, denna höjdskillnad bör skydda befintlig hus från billyktors direkta sken. Indirekt sken från lyktor kan vidare minskas via plantering av buske eller annan växtlighet.

Det allmänna intresset att tillskapa fler bostäder bedöms väga tyngre än den enskilda påverkan på närboende i relation till den tidsbegränsade störningen under byggtiden.

Parker och grönområden

Flera sakägare runt område 2 har påpekat att denna parkdelen är ett stråk som rådjuren brukar gå över och vistas i, vilket är till stor glädje för dom som bor i området. Område 2 bör, enligt några sakägare och boende, i sin helhet dras tillbaka då värdefull grönstruktur, tillika spridningskorridor, mellan Solbergaskogen och begravningsplats kan försvinna.

Generellt är de grönskande småtorna som finns mellan bostäderna högt värdesatta av beboende i området med ett rikt djurliv. Det finns en stärkt oro för att utbyggnaden i Älvsjö och Solberga samlat har en negativ inverkan på eksisterande natur och djurliv. Kritik har framförts av att naturinventeringen gjordes i oktober då den kanske inte ger en rättvis översikt över naturen den undersöker.

Då byggnaden i område 2 delvis kommer att begränsa den visuella kontakten mellan vägen och Solbergaskogen, och det idag inte finns någon parkväg här från gatan upp i skogen föreslår Stadsdelsförvaltningen att det angörs för exempel en trapp upp till brofästet där många redan i dag genar för att förbättra entrén till Solbergaskogen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Inventeringen av naturvärden visar att området är klassat med "visst naturvärde", det vill säga vardagsnatur utan rödlistade arter. När natur- och parkmark bebyggs och omvandlas till kvartersmark kommer dock alltid ekologiska värden och vistelser värden att försvinna. Naturutredningen har kompletterats med information och fynd från två ytterligare platsbesök på vår och sommar 2020. Både bedömning och klassificering är oförändrat och detta har vägts upp mot behovet av nya bostäder och övrig

tillgänglig natur och park areal i området. I Solberga bedöms tillgången till grönytor och rekreation vara god även efter exploatering.

Gator och trafik

Biltrafik

Från boende har det kommit många synpunkter om parkerings situation i Solberga som upplevs som kaotisk och överfylld, detta tilldels på grund av att det ännu inte har införts betalning för gatuparkering i Solberga så många kommer från omkringliggande stadsdelar och parkerar i Solberga vilket gör det väldigt svårt för boende att hitta parkering.

Det har kommit in förslag från boende att parkering borde förläggas i garage under husen och att parkeringen vid Snabelskon håller borde ha planlagts på andra sidan av gångbron.

Trafikkontoret vill att den föreslagna ytan för markparkering vid område 1 inte anläggs med en ny in- och utfart utan föreslår istället att befintlig infart till Mockasinen 3 nyttjas.

Trafikkontoret vill att parkering inte löses genom att sälja återvändsgränden i Kristallvägen utan i sin helhet inryms i ursprungligt planområde.

Gång- och cykeltrafik

De cykelbanor som anlades har inte förbättradtrafiksäkerheten. Cyklister konfronteras ideligen med biltrafiken och gångtrafikanterna konfronteras hela tiden med cyklister på gångbanan.

Kollektivtrafik

Enligt boende i området räcker inte busstrafiken till och det är viktigt att man anpassar infrastrukturen och kollektivtrafiken för nya bostäder.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Det skulle varit fördelaktigt för parkeringssituationen i Solberga om betalad gatuparkering i lik linje med omkringliggande stadsdelar infördes inom kort. Stadsbyggnadskontoret instämmer också i att parkering i garage under husen hade varit att föredra, men detta ryms inte inom de ekonomiska ramarna för Stockhoshusprojektet.

Vid utveckling av ett nytt bostadsområde behöver möjligheten till angöring, lastning och lossning beredas. Staden har bara rådighet över den mark som staden äger. Angöring eller parkering tillsammans med brf Mockasinen är därför inte möjlig. Området syd för gångbron i område 2 är inte del av planområdet och innehar fornlämningar som gör marken olämplig för parkering.

I samband med utbyggnad av område 1 har staden beslutat att sälja återvändsgatan mellan Karneolen och Ametisten för att kunna anlägga största delen parkeringsplatser här. Platserna kommer som visats på plankarta och situationsplan vara tvärställda för att skapa över dubbelt så många parkeringar jämfört med dagsläget. Parkeringsytan kommer täcka utrymmet där befintlig gångbana går och delar av den gräsyta som idag finns mellan Kristallvägen och bostadshuset på Ametisten. Genom denna lösning undviks plansprängning av större delar av naturmarken i område 1. Bevarande av befintlig naturmakt och dom värden denna innehar har bedömts väga tyngre än dom allmänna gatuparkeringar och gräsytan vid Ametisten.

Utbyggnaden av kommande kollektivtrafik är beroende av utbyggande av bostäder fram till 2035 i enlighet med Sverigeförhandlingen. För mer information om finansiering och process se Region Stockholms hemsida.

Teknisk försörjning

Dagvatten

Planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt och säkerhetsmässigt godtagbar med hänsyn och risk för översvämning vis skyfall.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Dagvatten omhändertas lokalt efter Stockholms stads riktlinjer. Planområden innehar goda förutsättningar för fördröjning. Höjdsättning av mark i plankartan kommer att göras för att säkerställa bra vattenflöde.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Befintliga hus från 50-talet är inte så bra isolerade och trafiken hörs i lägenheten. Det kommer bli ännu värre med fler hus, mer trafik och mindre skog att absorbera sus från E4an. Sakägare och boende i

område tar särskilt orolig för bullret som byggande medför under byggtiden.

Länsstyrelsen anser att planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt godtagbar med hänsyn till buller och att lägenhetsutformning borde regleras i planen för att åstadkomma detta.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Det allmänna intresset att tillskapa fler bostäder bedöms väga tyngre än den enskilda påverkan på närboende i relation till den tidsbegränsade störningen under byggtiden.

Stadsbyggnadskontoret anser att bestämmelser gällande lägenhetsutformning inte är passande, men att en bestämmelse gällande hantering av bullerkrav eventuellt kan användas.

Balkonger kan komma flyttas från Folkparksvägensidan, som visat till samråd, till den sidan som vätte mot naturen för att uppfylla bullerkrav.

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser

Några boende och sakägare anser att detaljplanens genomförande kommer att medföra betydande miljöpåverkan på det rika växt och djurlivet här. Sådan påverkan åsyftas i Plan- och bygg lagen (2010) 4 kap 34§ eller Miljöbalken 6 kap 11§ så att en miljöbedömning behöver och bör göras.

Från några boende kräver en prövning enligt Miljöbalken då Solberga är från norr hårt ansatt av buller och föroreningar från E4 E20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan grönska vilket både ökar bullernivåer samt föroreningar.

Luftkvalitet

Sakägaren, boende och Stockholm Naturskyddsförening har yttrat oro över att luftkvalitet kommer försämrats betydligt när träd fälls, då träd och skog som idag utgör en renande faktor för alla avgaser från motorvägen E4an.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det behövs undersökas och bedömas om det finns risker kopplad till markföroreningar i form av klorerade lösningsmedel.

Det behöver utredas om berggrunden kan innehålla inslag av sulfidmaterialer, som vid plansprängning kan leda till allvarliga konsekvenser för möjligheten att följa miljökonsekvensbeskrivning och huruvida förekomstens omfattning efter utbyggnaden av planen kan leda till skador i miljön.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Påverkan på miljön är utredd och omhändertagen inom detaljplanen och därför bedöms inte nämnda skäl vara anledning till att en miljökonsekvensbeskrivning utförs.

Omfattande markprover har det gjorts och det finns inget som indikationer på att det skulle vara klorerade lösningsmedel som kan försämra grundvattnet i området.

Det finns i dagsläget ingen indikation på att planområdet skulle vara speciellt utsatt för sulfidförekomst från vad man kan bedöma av geografiska förutsättningar eller dom omfattande tidigare utbyggnadserfarenheterna i området. Då sulfidförekomst är av så lokal art att en provborrning av berggrund inte skulle kunna ge någon säker bedömning av förekomsten bara någon centimeter bort från provtagningen anses det inte vara till nytta i planprocessen, utan snarar hör till genomförande skede. Skulle sulfidförekomster upptäckas under byggprocessen skal dessa bergmassor omhändertas efter gällande regelverk.

Övriga frågor

Några boende anser att projektet inte alls omhändertaget barnperspektivet i planeringen och påpekar att enligt översiktsplanen ska barn alltid särskilt uppmärksammas. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller. De begär därför att hela planeringen görs om med en barnkonsekvensanalys samt en analys över vad de ytterligare planerade nybyggnationerna kommer att göra för de boende i Solberga under byggnationsfaserna.

Det har kommit in flera synpunkter och förslag från sakägaren och boende i området om alternativ utbyggnad i närområdet, till exempel genom att köpa upp Mc Donalds på Kontrollvägen, riva den och bygga ett höghus på 9-10 våningar. Det skulle blir många studentlägenheter som behövs.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En barnkonsekvens analys (NCC, 2019-02-22. Dnr 2017-13952-31) blev gjort som del av det tidiga planarbetet och publicerad inför samråd. Denna har legat till grund för bedömningar och avvägningar som gjort under projektets gång.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har intressekonflikter mellan bevarande av grönytor och behovet för nya bostäder kunnat identifieras.

Stockholms befolkning ökar snabbt och för dessa invånare behövs nya bostäder. Staden har därför satt upp ett mål om att bygga 140 000 bostäder till år 2030. Det är en utveckling som innebär att alla Stockholmares närmiljö påverkas i hela staden och däribland även Solberga. Översiktsplanen pekar ut riktlinjer, mål och strategier för denna utveckling. I kartbilden för Älvsjö lokala utvecklingsmöjligheter framgår bland annat att koppling mellan Älvsjö och Telefonplan ska stärkas. Folkparksvägen är et utpekat stråk för att stärka denna koppling.

En avvägning har gjorts mellan tillgång på naturmark och behovet av nya bostäder. Att möta det bostadsbehovet som finns, samtidigt som bostäder ska kunna erbjudas inom områden där det redan finns infrastruktur, innebär att vissa friytor måste tas i anspråk. Projektet är helt i linje med det utvecklingsmål som är beskriven i översiktsplanen för området.

Planen bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa strider inte mot översiktsplanen eller andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Komplettera naturutredningen med fler fältbesök under olika årstider.
- Se över användning av uteareal i syfte om att minimera ingrepp i naturen ytterligare.
- Höjd sätta mark för att säkerställa vattenflöde.
- Flytta samtliga balkonger bort från Folkparksvägen för att klara krav om en uteplats med acceptabel buller nivå.
- Revidera färgsättning.

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att miljöhus tas bort och ute cykelparkering effektiviseras genom att ta bort cykelparkering från

kortsidan som vätte mot gångvägen mellan Folkparksvägen och Solbergaskogen i område 1 samt cykelparkering som vätte mot gångbron i område 2. I tillägg kommer mindre natur tas i anspråk om husen enbart har ingång från gata. Balkonger flytas bort från gatusidan för att ge alla lägenheter en bullerfri uteplats. Färg på hus kompletteras med gröna stockholmshus, inom bestämda stockholmshus palett, för att bryta upp i beige och bruna.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för projektet, dnr 2017-13952. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Bedömer att föreslagen utformning av planen riskerar att leda till att miljö kvalitetsnormer för vatten inte kan följas. Inför granskning behöver det visas hur planen avser att hantera den ökade föroreningsbelastning som planen ger upphov till. Kommunen behöver även undersöka och bedöma risker kopplade till markföroreningar i form av klorerade lösningsmedel. Planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt och säkerhetsmässigt godtagbar med hänsyn till buller och risk för översvämning vid skyfall.

Kommunen behöver även utifrån flera sakområden för in underlag och beskrivningar av åtgärder från framtagna utredningar i planbeskrivningen samt tydliggöra kommunens egen bedömning i frågan.

- Behöver visa hur planen avser att hantera den ökade föroreningsbelastningen planen ger upphov till.
- Saknas en inventering av områdets berggrund. Behöver utreda om berggrunden kan innehålla inslag av sulfidmineraler, som vid plansprängning kan leda till allvarliga konsekvenser för möjligheten att följa MKB och huruvida förekomsten omfattning efter utbygganden av planen kan leda till skador i miljön. Ifall betydande förekomst av sulfider finns i berggrunden behöver risken omhändertas i planprocessen och kan inte skjutas över till bygglovskedet.

- Saknar även planbestämmelser i kartan som säkerställer plats för de föreslagna dagvattenåtgärderna.

Behöver utreda och avgränsa föroreningssituationen för området med avseende på flyktiga organiska ämnen samt utföra en riskbedömning. Samt hur situationen eventuellt ska hanteras.

Trafikbullerförordningen kan klaras för de flesta lägenheterna om de utformas med genomgående planlösning. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver reglera lägenhetsutformningen för berörda byggnader i plankartan. För ett antal hörnlägenheter i byggnaden längs med Folkparksvägen i delområdet 1, behöver särskilda skyddsåtgärder genomföras då den bullerskyddande sidan utsätts för överskridande av riktvärdet för maximal ljudnivå om 70 dBA. Även dessa åtgärder behöver säkerställas i plankartan på lämpligt sätt.

Trafikförvaltningen Region Stockholm

I RUFS 2050 ligger området inom strategisk stadsutvecklingsläge som har en hög regional tillgänglighet och potential att utveckla täta och sammanhängande stadsmiljöer. Människor ska här kunna nå kollektivtrafikens stomnät med cykel eller till fots. Vidare ska planering i detta område prioritera kollektivtrafik och nyttotrafik i gaturummet och skapa gena sträckningar vid planering och omvandling av ny respektive befintlig bebyggelse.

Bebyggelsemiljön ska utformas så att det går att ta sig fram på gång – och cykelstråk. Områden inom strategiskt stadsutvecklingsläge bör också effektivisera användningen av parkeringsplatser genom exempelvis gröna parkeringstal, ett anpassat utbud och utvecklad prissättning.

I tidig dialog mellan Stockholm stad och trafikförvaltningen har staden planerat för en permanent busshållplats inom planområdet i kvarteret Rosenstenen. Av planhandlingarna framgår det inte vart busshållplatsen planeras att placeras. Trafikförvaltningen önskar att detta förtydligas till granskning av detaljplanen.

En diskussion har också förts om tillfälliga hållplatser då byggnationen av de nya bostäderna påverkar befintliga läget för busshållplatsen. I detta sammanhang vill trafikförvaltningen lyfta att det är viktigt att de tillfälliga busshållplatserna är ordentligt utformad och lätta att nå för fotgängare och cyklister.

Storstockholms Brandförsvär

SSBF har tidigare yttrat sig i detta ärende i behovsbedömningen (2018-04-25). Utifrån riskidentifieringen som gjordes då fann SSBF inga riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedömdes kunna medföra förhöjda risknivåer.

I planbeskrivningen skrivs att uppställnings av räddningstjänstens fordon kan ske på Folkparksvägen och Kristallvägen. Ifall utrymning förutsätter räddningstjänstens fordon måste övriga förutsättningar för det finnas. Exempelvis förutsätts att samtliga lägenheter är genomgående samt att hänsyn tas vid trädplacering med mera.

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra mot detaljplanen.

Försvarsmakten

Har inget att erinra mot detaljplanen.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Lantmäterimyndigheten

Plankartan: hur ska tillträde till de två markparkeringarna inom kvarteret Rosenstenen ske?

Gemensamhetsanläggning för parkering anges i teckenförklaringen, men i plankartan är markreservatet inritat även över infartsväg.

Övriga kommentarer beträffande planbeskrivningen har redan arbetats in i planen.

Stadsdelsnämnden

Förvaltningen anser att de nya kvarter som föreslås med så kallade Stockholmshus ansluter väl till befintlig bebyggelse i Solberga. Förvaltningen saknar en beskrivning av hur denna plan förhåller sig till övriga planerade förtätningar i området och hur service, gröstruktur och trafikfrågor ska hanteras. Förvaltningen hade helst sett ett nytt planprogram för Solberga med ett helhetsgrepp över områdets utveckling. I brist på områdesprogram ser förvaltningen gärna att planbeskrivningen innehåller någon beskrivning av hur den planerade bebyggelsen förhåller sig till andra pågående planer i området.

Förvaltningen kommenterar i övrigt en del frågor om naturvärden, tillgänglighet till Solbergaskogen, behov av Skyddsräcken, omvandling av gatumark till fastighetsmark, transformatorstationen, parkering och cykelbana.

Det hus som planeras intill gångbron över Folkparksvägen kommer delvis begränsa den visuella kontakten mellan vägen och Solbergaskogen. Idag finns det inte någon parkväg här från gatan

upp i skogen, men en det gående sneddar upp i slänten, då det är en lång omväg till gångbron. Förvaltningen föreslår att man förbättrar entrén till skogen från denna del av Folkparksvägen genom att till exempel anlägga en trappa upp till brofästet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tillstyrker planförslaget under förutsättning att:

- Planhandlingarna på ett tydligare sätt redogör för hur Stockholm stads åtgärder för dagvatten är avsedd att uppnås.
- Skyfall beaktas genom höjdsättning av marken regleras i plankartan.
- Översvämningsrisken för befintlig bebyggelse inte förvärras.
- Planhandlingarna redogör för andel lägenheter som överskrider riktvärdet för maximalnivåer för skyddad sida.

Sammantaget är nämnden positiv till planen. Platsen bedöms lämplig för ändamålet, dock anser nämnden att ytterligare anpassningar krävs för att minimera planens inverkan, främst på naturmiljö och ekosystemfunktioner.

Ur ett ekologiskt perspektiv medför den enskilde detaljplanen endast mindre lokala konsekvenser på biologisk mångfald. Men eftersom naturmarken inom planområdet ingår i ett sammanhängande område av grönstruktur, behöver konsekvenserna på biologisk mångfald även bedömas ur ett större perspektiv. Ett led i att anpassa staden till de klimatförändringar som sker bör vara att kompensera för de ekosystemfunktioner som genom exploatering går förlorade. Utöver naturvärden och de kompensationsåtgärder som efterfrågas nedan bör frågor gällande dagvatten, skyfall, förorenad mark samt buller behandlas vidare.

Nämnden anser att en förutsättning för bebyggelse i befintlig naturmark är att de ekologiska funktioner som går förlorade ersätts. Enligt naturvärdesinventeringen medför planförslaget negativa konsekvenser främst på reglerande och stödjande ekosystemtjänster. Förutsättningarna för reglerande och stödjande ekosystemtjänster såsom klimatkontroll, luftrening, bullerreglering och pollinering försämrats. Vidare medför planförslaget förlust utav stödjande tjänster i form av livsmiljöer, biologisk mångfald och ekologiskt samspel. Nämnden instämmer med detta men vill samtidigt poängtera att det från planhandlingarna inte är tydligt hur stor andel utav planområdets naturmark som kommer bevaras. Detta bör förtydligas.

Gångbron inom område 2 bör bevaras så grönt som möjligt. Samma rekommendation gäller för gångstråket mot Solbergaskogen

(område 1). Möjligheten att flytta bebyggelsen längs Folkparksvägen mer åt nordväst med syfte att bevara grönstruktur på både sidor om gångstråket bör undersökas. Alternativa kompensationsåtgärder kan vara att skapa boplatser för fåglar på plats eller i närheten av planområdet eller plantering av träd såsom ek och tall.

Möjliga lösningar för att bevara träd bör undersökas, speciellt med tanke på två medelstora ekar på område två.

Nämnden anser att detaljplanen har potential att klara Stockholms stads åtgärdsnivå för dagvatten. Dock är det otydligt vilka dagvattenlösningar som faktisk föreslås för respektive planområde. Det bör på ett tydligare sätt redovisas hur Stockholms stad åtgärdsnivå är tänkt att uppnås.

Vidare bör beräkningar av föroreningsbelastning till recipient kontrolleras. (se s.4)

Enligt stadens åtgärdsnivå ska dagvatten från hårdgjorda ytor både fördröjas och renas. Detta gäller såväl parkeringsytor som gångbanor och tak. Dagvattenutredningarna behöver revideras utifrån dessa förutsättningar.

För att inte riskera att skapa några instängda områden med tanke på dagvatten bör det tas särskild hänsyn till höjdsättning i det fortsatta planarbetet. Höjdsättning av marken kan lämpligen regleras i plankartan.

Vid förtätning av ett område kan i vissa fall även den befintliga bebyggelsen behöva skyddas för att inte ta skada av ett 100-års regn. Vid skyfall avrinner dagvatten från delar av område 1 till två lågpunkter sydväst och väst om planområdet. Exploatering av naturmarken riskerar medföra att ytterligare vatten samlas vid lågpunkterna. I dagvattenutredningen föreslås att diken utformas för att hantera volymer utöver de som anges i åtgärdsnivån. I naturvärdesinventeringen för området lyfts möjlighet att skapa en damm, dels för att hantera stora flöden samt dels för att skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Nämnden instämmer i att någon form av åtgärder för skyfall kan komma att krävas för att säkerställa att ny bebyggelse inte ökar översvämningsrisken för närliggande bebyggelse. Om dagvattenlösningen ger förutsättning för ekosystemtjänster utöver vattenreglering är detta mycket positivt samt skulle fungera som en möjlig kompensationsåtgärd.

Nämnden anser att det från planbeskrivningen behöver framgå att markmiljöundersökning utförts för område 1 samt att ett utlåtande gjort för område 2. Planbeskrivningen bör även kompletteras med en redogörelse över vilka föroreningar som påträffats och som överskrider gränsvärdet för känslig markanvändning (KM). Enligt markmiljöundersökningen för område 1 har föroreningshalter över KM påträffats både i det naturliga jordlagret samt i fyllnadsmaterial.

En transformatorstation finns inom område 1. Stationen ska avvecklas och enligt markundersökningen bör prover tas från fyllnadsmaterial under stationen vilket nämnden anser är lämpligt.

För en mindre del av lägenheterna i en av byggnaderna inom område 1, överskrider riktvärdet om högst 70 dBA maximal ljudnivå vid skyddad fasad med 1-2 dBA. I bullerutredningen föreslås en ny placering av balkonger för att erhålla en dämpning av ljudnivå vid fasad. Nämnden anser det rimligt att tillämpa denna åtgärd om det resulterar i att samtliga lägenheter klarar riktvärdet för maximal ljudnivå vid skyddad fasad.

I fall där riktvärdet för maximalnivå för skyddad sida överskrids bör det i planhandlingarna tydligt framgå om hur stor andel av lägenheterna som inte klarar riktvärdet. Nämnden anser det är eftersträfvansvärt att samtliga lägenheter åtminstone har tillgång till den skyddade sidan från något rum i bostaden. Även detta bör tydligare framgå från planhandlingarna.

Från ett buller perspektiv är plåtalternativet för Stockholmshus balkongräcken att föredra.

Det är positivt att en stor del av parkeringsplatserna för område 1 har lokaliserats till Kristallvägen och att naturmark inte behöver tas i anspråk för detta ändamål. Det vore mycket positivt om en liknande lösning går att åstadkomma även för område 2.

Trafikkontoret

Anser att tillskottet av bostäder i detta läge, samt möjligheten att i stort kunna nyttja dagens infrastruktur, är positivt. Kontoret vill trycka på vikten att låta Folkparksvägens sektion och utformning även fortsatt medge en god framkomlighet och tydlighet för kollektivtrafik, gående och cyklister.

Gångbanan som idag finns på Kristallvägens östra sida ska även Försättningsvis vara sammanhängande och obruten, och med bra linjeföring passera Rosenstenen.

Dels försvagas den befintliga allmänna kopplingen mellan områden som i dagsläget är planlagda som natur- eller parkmark, och som kopplar samman platsbildningen vid Kristalltorget med Solbergaskogen och parkleken Kristallen. Detta avser detaljplanen hantera genom att tillskapa ett markreservat för allmännyttig gång och cykeltrafik, vilket innebär en försämring mot idag, dels då det är en för smal remsa ur driftsperspektiv samt att förslaget innebär backande fordon över markreservatet. Backande fordon över allmänna gångtytor är inte något som trafikkontoret accepterar vid detaljplaneläggning. Trafikkontoret anser inte heller att detaljplaneförutsättningarna är sådana att användande av markreservat som princip är nödvändig inom planområdet. Vidare innebär denna förändring att antalet allmänt tillgängliga Parkeringsplatser för besökare och personer med ärenden i området minskar. Kontoret ser även att detta påverkar den framtida möjligheten till parkeringsintäkter om Solberga så som många andra av stadens områden omfattas av avgiftsbelagd parkering.

Dessutom går det av plankartan och illustrationerna i Planbeskrivningen att utläsa att parkeringsplatser som framöver kommer att ligga inom Rosenstenen inte tillgodoser ett parkeringsbehov som det aktuella projektet ger upphov till, utan som är en följd av att bebyggelses om redan finns på platsen löst sitt parkeringsbehov genom att tillsynes ianspråktagit naturmark utanför den egna fastigheten.

Trafikkontoret vill att förslaget med att omvandla allmän platsmark till kvartersmark för att lösa parkeringstalet arbetas om, och anser att den redovisade lösningen inte är acceptabel.

- I den nordligaste delen av delområde 2, direkt söder om korsningen Sulvägen/Folkparksvägen, framgår det att en yta som i dagsläget är planlagd som naturmark övergår till kvartersmark. Trafikkontoret ser inte att detta är nödvändigt för planens genomförande eller vad projektet avser lösa för fråga genom att göra en sådan förändring.

-
Kontoret vill att den föreslagna ytan för markparkering vid delområde 1 inte anläggs med en ny in- och utfart utan föreslår istället att befintlig infart till Mockasinen 3 nyttjas. Detta bedöms kunna ge en större flexibilitet kring utformning av parkeringsytan och därigenom eventuellt en möjlighet att tillskapa ytterligare parkeringsplats vid denna yta. Trafikkontoret anser också att utbredningen på befintlig in- och utfart till Mockasinen ses över så att den inte sträcker sig ut över gångbanan utan följer den linje som bakkant gångbana bildar mot Folkparksvägen

Stockholms stadsmuseum

Bedömer att planen som helhet kan tillstyrkas. Men våningshöjden bör sänkas till ett högsta våningsantal om fyra våningar och huvudentréer bör förläggas mot gården. Plankartan har administrativa felaktigheter och brister som måste åtgärdas. Stadsmuseet har tidigare svarat på behovsbedömning för MKB att platsen är möjlig att bebygga. Planen har nu utökats med ytterligare ett område längre söderut, det bedöms också vara möjligt att bebygga.

Byggnadshöjden på den här platsen bör inte överstiga tre till fyra våningar för att en rimlig anpassning till områdets karaktär och kulturvärden ska uppnås. Folkparksvägen är en genomfartsgata och karaktäristisk för området är huvudentréer förlagda mot gården varför det inte är lämpligt att förlägga entréer mot gatan. I övrigt anser Stadsutvecklingsenheten att de gestaltungsprinciper som är redovisade i planbeskrivningen är förenliga med områdets karaktär.

Övriga administrativa synpunkter har arbetats in i plan.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Tillstyrker förslaget till detaljplan med erinran om att våningshöjd inte får överstiga fyra våningar. Detta är såväl en stadsbildfråga som en proportionsfråga för byggnader. De föreslagna lamellerna kan därför inte accepteras med en våningshöjd över fyra våningar. Om sockelvåningen behöver höjas något för att skapa genomgående entréer är det fullt möjligt, men inom nämnda våningshöjd. Rådet anser vidare att balkonger, i den omfattning som visas i planförslaget, mot gata kan vara ett tillskott och något som i Solbergas tradition blir en individuell detalj för dessa byggnader jämfört med redan beslutade Stockholmshusen i området.

Skönhetsrådet vill utöver detta inskräpa det olyckliga i att projektet innefattar ytterligare markparkering. Normalt sett accepteras inte att grönmark tas i anspråk för ytparkeringar och därför är det extra problematisk att ett föregångsprojekt som Stockholmshusen gör sig beroende av en sådan lösning.

Rådet önskar att Stockholmshusens färgsättningskoncept utökas med fler färger än det dystra ljusbruna och gröna som visades upp i illustrationsmaterialet.

Stadsbyggnadsnämndens råd för funktionshindersfrågor

Beskrivningen av ramperna i planbeskrivningen är vag. Rådet anser att det vore bra med tydligare skrivning.

Övriga remissinstanser

Stockholm Vatten och avfall

Positiva till att det planeras för hämtning via sopkasun längs med Kristallvägen då maskinella system i första hand alltid ska väljas vid nybyggnation.

Stockholm Vatten och avfall har deltagit i diskussionen kring Folkparksvägen gällande lyft över cykelbanor och anser att kärthantering i miljöhus är lämpligt för övriga trapphus.

Övriga kommentarer har hanteras inom planprojektet.

Ellevio

Ellevio har en nätstation i planområdet vid Kristallvägen 154.

Nätstationen är i konflikt med planen och kommer därför behöva flyttas. Aktuell detaljplan samt Karneolen och kommande exploatering i närområdet beror av att nätstationen kan byggas i ny placering. Nätstationen förutsätts ges planstöd. Det är viktigt att hänsyn tas till tidplaner för berörda exploateringar i närområdet både med avseende på byggkraft och genomförandetider.

Naturskyddsföreningen (2017-13952- 97)

Sammanfattning: Ingen exploatering bör tillåtas i Solbergaskogen, vilket gör att föreningen anser att ”område 2” ska dras tillbaka helt. Bebyggelse Område 1 är inte lika allvarlig från ekologisk synpunkt, men innebär en klar försämring av kvaliteten grönska i området som värderas mycket högt av Solbergabor.

Det saknas en barnkonsekvensanalys.

Värdefull grönstruktur, tillika spridningskorridor, mellan Solbergaskogen och begravningsplatsen försvinner vid exploatering i Område 2. Detaljplaneområde 2 innehar rödlistade arter som indikerar höga naturvärden knutna till tallskog/granskog.

Naturinventeringen är klart otillräcklig och återspeglar inte de naturvärden som finns på platsen, föreningen har hittat mer än vad som står i Naturvärden del 2.

Avsnitt Naturmiljö i planbeskrivningen måste revideras helt då nuvarande text inte ger korrekt information och har stora brister.

Rödlistade arter och signalarter har påträffats i Område 2.

Dessa punkter går utvecklas i detalj och kan läsas i sin helhet i planakten.

Sakägare enligt fastighetsförteckning

Dnr 2017-13952-49

Era förslag angående bebyggelsen längs med Folkparksvägen i Solberga bör ni omedelbart lägga i sopkorgen! Hur kan ni överhuvudtaget vilja förtäta detta lilla Solberga ytterligare? Era planer innebära sämre livskvalitet för medborgarna p.g.a. för stor förtätning i vårt området! Ur folkhälsosynpunkt och livsmiljö måste människor ha en grön omgivning som kan ge oss den kraft med syre och ljus vi behöver. Med era planer försämras allt detta radikalt. Vi behöver inte ha någon ny Solberga stad! Det går bra att bygga på de redan befintliga 3 våningshusen så de blir högre!

Dnr 2017-13952- 52

Jag är inte emot förtätning men vi kan inte bo som packade sillar. Det räcker nu.

De ursprungliga husen som byggdes på 50-talet har gröna skogsdungar mellan husen, det är oftast ingen eller lite insyn. Det är hela Solbergas kännetecken som gör att vi boende trivs. De flesta nya hus som byggts har massor av insyn. Det är inte trevligt för varken boende eller gående utanför.

Solberga har ett rikt djurliv och god växtlighet. Många olika fågelarter, bl.a hackspettar, ekorrar, harar, igelkottar, rävar, rådjur som bor och lever nära oss. De får ungar varje år och det är så fint att se dom växa upp och vara helt orädda för oss boende. De rör sig mellan bland annat Apelsinlunden och Solbergaskogen. De har sitt gångstråk över Folkparksvägen rakt upp genom skogsdungen som nu ska bebyggas. På våren föder många av rådjuren sina ungar där. Den skogsdungen är en som en ”korridor” för många djurarter. Allt detta som ger oss som bor här en bra livskvalitet. De grönskande småtorna som finns mellan bostäderna gör att det känns lite som att bo på landet. Att kunna gå rakt ut genom sin ytterdörr och snabbt komma till ett grönområde är fantastiskt.

I dagens diskussioner om hur viktigt klimatet och den biologiska mångfalden är kan jag inte förstå att förtätningen genomförs till vilket pris som helst.

Det har byggts ca 1600 lägenheter i Älvsjöstaden, det fortsätter att byggas bostäder i Solberga. Detta kommer göra stor inverkan på miljön i Solbergaskogen. Vi saknar redan p-platser i Solberga, det är djungelns lag som råder. Varför har inte Solberga fått boendeparkering som övriga Hägersten? Det har till följd att bilister som inte bor i området parkerar runt om i Solberga och tar tåg eller buss vidare in till stan. Då står vi boende här och kan inte parkera där vi bor.

Busstrafiken räcker inte till. På Folkparksvägen ska man köra 30km/tim. Det efterlevs väldigt dåligt, Folkparksvägen är en smitväg och genomfartsväg för bilister från E4 som ska vidare till andra orter. Jag bor i ett 50-talshus. De husen är inte så bra

isolerade och trafiken hörs in i lägenheten. Vad händer under byggtiden med det buller det medför?

Gör en trädallé längs Folkparksvägen för klimatets och trivselns skull. Låt Solberga fortsätta grönska. Vi behöver mer närservice, små affärer, samlingslokaler m.m. Ska Älvsjö Vårdcentral svälja alla dessa människor som ska bo och leva i Älvsjöstaden och Solberga. De klarar inte ens dagens tryck. Det vore önskvärt att få ett helhetsgrepp på hur Solberga är tänkt att se ut när det är färdigbyggt så vi förstår helheten.

Det har byggts nog i Solberga. Solberga behöver grönska och blomstra inte bli en öken inklämd mellan Älvsjö Station och E4/Telefonplan.

Dnr 2017-13952- 53

Detta är ett mycket illa valt ställe att bygga på. Först och främst handlar det om ett område som har ett stort naturvärde, vilket i och med nybyggnation kommer att förstöras.

Jag och flera av mina grannar har många gånger under årens lopp haft förmånen att bevittna allt ifrån häckande hackspettar till rådjurskidens födelse i detta grönområde från våra fönster. Detta finns dokumenterat både på film och fotografier, och är givetvis något som skänker stor glädje och harmoni till oss boende. Den föreslagna nybyggnationen skulle innebära skövling av grönområdet, vilket effektivt sätter stopp för sådana aktiviteter från den lokala faunan. Det finns även en mängd småfåglar i detta område och bland buskar och träd återfinns bl a blåbär, hallon och björnbär. Det är kort sagt en liten oas mitt i storstaden som borde få bestå.

En ytterligare anledning till varför just detta område är högst olämpligt för nybyggnation är den oproportionellt stora exploatering som redan gjorts i Solberga.

Dnr 2017- 13952- 57

När det gäller kvarteret Snabelskon vill ni klämma in alldeles för många lägenheter på en liten yta. I synnerhet den planerade parkeringen, planerad i direkt anslutning till vårt hus och mycket nära våra lägenhetsfönster kommer att orsaka mycket störningar i vårt boende. Vi anser att parkeringen borde ha planlagts på södra sidan av de planerade Stockholmshusen.

Det färdiga bygget kommer att medföra mycket insyn och störningar för oss i vår familjs bostad.

Vår lägenhet ligger direkt på marken, därför är vi utsatta för mycket insyn från eventuella passerande. Sovrumsfönstren på kortsidan är belägna 94 cm från marken, köksfönstret intill uteplatsen börjar 80 cm från marken. Vår uteplats finns på hörnan av huset och är nedsänkt upp till 180-200 cm i relation till angränsande marknivå. Alla som passerar den vägen kan uppifrån se in i vårt vardagsrum.

När bygget är färdigt kommer en parkering hamna bara några få meter från vårt sovrum och våra sovrumsfönster. De parkerade bilarna kommer stå med fronten vänd mot våra sovrumsfönster vilket kommer att innebära att billyktor kommer att lysa på nära håll rakt i våra fönster.

Störningar uteplats vardags rum:

Hos Stockholms hem fungerar uthyrningen av parkeringsplatser så att andra boende utöver boende i det närmaste huset får hyra parkering. Det innebär att folk som skall gå från parkeringen till Sulvägen kommer att gena den närmaste vägen. Vår uteplats är nedsänkt nästan en halv våning och saknar staket eller balustrad. Vi befärar att det kommer att uppstå en gångväg utanför och att folk kommer att ha mycket insyn i vår lägenhet.

Vi önskar möta en representant från er på plats intill vår bostad där vi kan visa allt det som vi här beskriver för att ni skall kunna se och förstå vad vi menar med våra synpunkter.

Vi anser att detaljplanens genomförande kommer att medföra betydande miljöpåverkan på det rika växt- och djurlivet här. Sådan påverkan åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ så att en miljöbedömning behöver och bör göras.

Infrastrukturen hinner inte med. Mellan de yttersta busshållplatserna på sträckan mellan Älvsjö station och Telefonplan kan man inte komma ombord på bussen med en barnvagn.

Vi förstår att folk i Stockholm måste bo någonstans men vi tycker att det är lika viktigt med rimliga boendevillkor och bra livskvalitet säkras även för dem som redan har en bostad. Att ytterligare klämma in flerbostadshus med mängder av bostäder med denna brist på infrastruktur kommer att omvandla en relativt lugn och lummig stadsdel till ett slumområde.

Dnr 2017-13952- 60, dnr 2017-13952-65

Dnr 2017-13952- 60: Vill inte ha någon ”stadsgata”. Jag anser att planområdets naturvärden måste bevakas och skyddas! Annars rubbas balansen i naturen! Inga träd ska tas bort! Hitta områden utan gammal skog med rikt fågel och djurliv och bygg där! T.ex riv Mc Donalds på Kontrollvägen (när ni köpt in det) och bygg 9-10 våningar.

Dnr 2017-13952-65:

Planområdet har för oss boende stora NATURVÄRDEN, med flera Naturvårdsträd och även Bevarandevärde! Det är även ett bra område för många fåglar och andra smådjur! Träden bidrar också till luft- kvalitén, något vi alla ska, bör, tänka på! Så INGA TRÄD SKA TAS BORT! Jag vet att ni kan hitta andra byggplatser om ni bara försöker!! Köp upp hemska Mc Donalds på Kontrollvägen, riv det o bygg 1 höghus a’ 9-10 våningar!

Dnr 2017-13952- 61

För oss boende känns denna utveckling oroväckande. Förtätningen har pågått sedan flera år men affärer och annan service tenderar att flytta härifrån, Dessa flyttar till de olika marknadsplatserna som bäst betjänar bilburna kunder.

Vi min fru och jag berörs av projektet Rosenstenen genom att man avser att placera ett hus mycket nära vår fastighet.

Vi protesterar mot...

- att andra hyresgäster skall ha fri insyn i vårt kök och i vårt sovrum,

- att naturen skövlas och att träden vid vårt hus antingen avverkas eller dör av brist på solljus.

- Att vår utsikt mot folkparksvägen skymms av en husfasad som avskärmar allt solljus i våra redan ganska mörka lägenheter.

Dnr 2017-13952-64, dnr 2017-13952- 81, dnr 2017-13952- 82, dnr 2017-13952- 84, dnr 2017- 13952- 86, dnr 2017-13952- 90 samt dnr 2017-13952- 94, dnr 2017-13952- 93, dnr 2017-13952- 95, dnr 2017-13952- 96, dnr 2017-13952- 98:

För att synliggöra helheten begär vi även att detta yttrande ska tillföras handlingarna i ärende för pågående planarbeten:

- Dnr: 2017- 14261. Del av Västberga 1:1 och Solberga 1:1 invid Trätöfeln, 80- 100 bostadsrätter och

- Dnr: 2016- 16476, Västberga 1:1 intill Tåjärnet, 100 + 40 bostäder samt Förslag att bygga genomgångslägenheter på "cirkusplatsen" kontrollvägen/Folkparksvägen.

Generella synpunkter : Enligt projektplanen för de två projekten Kristallvägen/Folkparksvägen samt mitt emot Citrusgården ska projektet bidra till att utveckla Folkparksvägen till ett "urbant stråk". I Stockholm stads översiktsplan står dock ingenting om att Folkparksvägen bör utvecklas till ett "urbant stråk". Projektet tycks därmed misstolkat översiktsplanen. Vad som nämns i översiktsplanen är att "kopplingen" till Älvsjö och Telefonplan är ett prioriterat strategiskt samband som behöver stärkas genom ex "utveckling" av bostäder och satsningar på det offentliga rummet. Det är viktigt att den stadsutveckling som föreslås skapar flöden och rörelse mellan stadsdelarna."

Om man anser att kopplingarna ska stärkas genom ex bostäder så bör dessa alltså strategiskt ligga mellan stadsdelarna och inte i respektive stadsdel.

De eventuella nybyggnationerna ska levande bottenvåningar eftersträvas. Vidare står att trygghetsskapande åtgärder ska

prioriteras, dvs som stärker den upplevda känslan av trygghet och trivsel. Trygghetsskapande åtgärder kopplas oftast samman med brottsförebyggande åtgärder, ökad belysning och satsningar i det offentliga rummet. Vi anser att de planerade byggena minskar förutsättningarna för trygghetsskapande åtgärder eftersom de bland annat kommer göra så att gatan blir mörkare, trängre och mindre grön.

Stockholm växer och fler bostäder behövs, men behöver alla bo i "stan"? När är det dags att acceptera att det faktiskt är fullt i ett område? Är det rimligt att "kila" in ett hus mellan andra hus eller bygga nya hus så kompakt, där de egentligen inte på ett hälsosamt sätt får plats och där huset rent estetiskt förstör karaktären på området? Är det en rättighet att bo inom ett visst avstånd från Stockholm city? Om man fortsatt envist hävdar varje människas rätt att bo just här, kommer livskvalitet förstöras för de som redan bor här. För livskvalitet behövs grönområden utspritt med jämna mellanrum, inte enbart de stora skogarna och inte enbart anlagda "parkstråk" med planerade träd. Vi behöver också dagsljus. Med förtätningen av den kaliber som planeras för Folkparksvägen kommer vägen bli mörk och skuggig. Instängda gator får sämre luftkvaliteten vilket vi redan i Solberga påverkas väldigt negativt av. Husen planeras ligga enbart någon meter från trottoaren vilket kommer göra gatan trång. Gatan är inte tillräckligt bred för att då släppa ner dagsljuset, vilket då kommer göra den mörk och därmed minskar bl.a upplevelsen av trygghet. Som planen ser ut nu finns det inte heller något utrymme att lämna träd framför nybyggena, vilket kommer att skapa ett betongliknande koncept något som inte är ett karaktärsdrag i Solberga. Möjligheterna att se grönt och skog kommer inte tillstut inte längre finnas från Folkparksvägen. Förtätning av Solberga har redan pågått under längre tid. Vi anser att man inte tagit hänsyn till helhetsperspektivet i planeringen av nya bostäder.

Området och de boende i området behöver få en frist mellan byggperioderna. Det blir olidligt både för människor och djur att bo mitt i en byggarbetsplats år ut och år in i den kaos som följer.

Byggs husen så nära vägen så att träd inte kan sparas framför kommer varken gång -eller cykelväg längs gatan bli "grön". Om husen placeras på det avstånd från Folkparksvägen som föreslås kommer grön/naturområdet kapslas in och inte vara synligt eller tillgängligt från Folkparksvägen. Ytan blir inte öppen för andra än de boende i de fastigheterna som ligger runt den natur som avses sparas.

Solbergas karaktär kommer inte att bevaras då upplevelserna av ett "grönt och lummigt område" uteblir. Om husen placeras där de föreslås kommer upplevelsen "hus i park" utebli. Det korrekta uttrycket blir istället "Park osynligt bakom hus".

Utöver ovan nämnda är Solberga hårt ansatt av närliggande E4:an. Både i form av konstant brus och buller, luftföroreningar m.m. Detta påverkar redan medborgarnas hälsa. Det tränger in sot i

lägenheterna m.m. Detta betyder att varenda träd, skogen och de gröna yta är extremt viktiga i Solberga. Området behöver snarare förstärkas av fler grönytor, skog och träd. Utöver att "rena" luften fungerar de gröna områdena och träden som bullerbarriärer. Det säger sig själv att bullernivån kommer att öka i takt med träd som avverkas.

Projekten menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50-talsbebyggelsen. Det kan vi inte se eftersom husen bl.a planeras byggas 4-5 våningar höga och placeras på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär. Övrig nyproduktion i området har inte heller tagit hänsyn till detta. Vi vill belysa att det inte är Solbergas karaktärsdrag med förgårdsmark. Solbergas karaktärsdrag är att husen ligger 10-20 m från Folkparksvägen med mycket naturligt växtlighet framför och runt husen.

Vi kan inte förstå hur projekten kan mena att de föreslagna husen och dess placering anpassats till omgivande kulturhistoriska värdefulla bebyggelse. Vidare byggs de lummiga successivt bort, som är karakteristiskt för området. Husen planeras mycket tätt och mycket nära nuvarande bebyggelse.

Vidare har projekten inte alls beaktat trivseln och hälsa för människor, djur och natur.

Enligt översiktsplanen ska barn alltid särskilt uppmärksammas. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller. Vi anser att projekten inte alls har omhändertaget barnperspektivet i planeringen.

Slutsats: Vi kan inte se något annat utrymme för nybyggnation i området annat än på gräsängen Folkparksvägen/Kontrollvägen.

Vidare: Enligt översiktsplanen ska nya planer för området förankras med stockholmarna, och nya idéer och perspektiv tas tillvara. Det är angeläget att fortsätta ha en nära dialog med stockholmarna om inne-hållet i och förvaltningen av befintliga och nya grönområden. Vi hoppas verkligen att ni tar hänsyn till medborgarnas synpunkter och önskemål. Vad som görs kan inte göras ogjort.

Om ni trots detta beslutar att bygga ytterligare i Solberga har vi ytterligare synpunkter på detaljplanen.

Husen kan inte stå så nära Folkparksvägen som planeras. De kan inte heller placeras så nära befintlig bebyggelse. Utöver vad som nämns ovan så minskar upplevelsen av trygghet om man går igenom en tät bebyggelse. Dessutom planeras de nya husen alldeles för komprimerat vilket kommer dra ner det estetiska intrycket av området. Det är för trångt. Det är två hus för mycket.

Utrymme i området måste lämnas för framtida behov såsom lokaler för föreningslivet, nya skolor, förskolor m.m.

Parkering: Som Gatu- och fastighetskontoret konstaterade redan 2005 så råder svåra parkeringsförhållanden inom stadsdelen Solberga. Det är därför av stor vikt att de parkeringsmöjligheter som finns idag inte minskar. Eventuella nya P-platser som anläggs

ska läggas under de nya planerade husen för att minska påverkan på grönyta. Om parkeringsplatser byggs på grönyta eller på väg där man kan parkera idag ska dessa tillföras kösystemet för Stockholms hems hyresgäster (dvs de som bott längst som hyresgäst i området har förtur). Vi förutsätter att omkringliggande vägar där husen planeras behåller de allmänna gatuparkeringarna, ex utanför det planerade huset mittemot Citrusgården.

Vi avslutar med att vi anser att en miljöbedömning ska göras tillsammans med studier om hur människors hälsa, välmående och livskvalitet påverkas av allt det som nämnts ovan. Särskild vikt ska läggas på barns välmående och hälsa vars hela barndom snart har påverkats av konstanta byggnationer i området. Vi anser även att man ytterligare bör utreda hur framtida nybyggen och med tillhörande minskning av grönytor, träd m.m kommer att påverka luft, bullernivå, djur och natur i området.

Dnr 2017-13952- 67

Mina främsta skäl till att reagera mot de planerade byggplanerna är:
-Skogen dämpar buller och har en avstressande effekt

Solberga är omringad av flera stora vägar som hörs tydligt för oss boende. Vi har haft turen att ha flera sovrumsfönster mot skogen, och trots det monotona bruset från E4:an det sporadiska bullret från Folkparksvägen få njuta av fågelkvitter under stor delen av året. Den dagliga kontakten och närheten med naturen är för mitt välbefinnande väldigt viktigt.

Från vårt sovrumsfönster ser vi i stort sett dagligen rådjuren, de går alltid samma stråk i skydd av skogen. Högt uppe bland trädtopparna ser vi ofta hackspett och på nätterna fladdermöss - arter som är rödlistad och dess boendemiljö inte får förstöras.

Planerna visar på onödigt stora angrepp av skogen - vi behöver inte fler parkeringar. Där parkeringar är planerade står i nuläget träd. Det finns gott om parkeringsmöjligheter längst med gatorna i Solberga. Om staden kommer artrikedom vi boende i området kan vittna om.

Detta går emot projektet Gröna Solberga: Genom projektet Gröna Solberga försöker Stockholms hem med andra parter skapa en hållbarare stadsdel på olika fronter. En aspekt som fortfarande är aktuellt är att skapa förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Inga blomsterrabatter, bikupor eller konstgjorda dagvattenlösningar kommer någonsin att kunna ersätta den förlusten av biologisk mångfald som skövlingen av skogen innebär.

Skogen har en lokal klimatpåverkan: Vegetation bidrar genom avdunstningen till en lägre temperatur sommartid, denna effekt är ytterst lokal.

Vi måste respektera barnens intressen: Mitt barn har vittnat om den artrikedom som finns i skogen. Det är ett viktigt inslag för en femåring som har reagerat starkt mot att djurens miljö kan komma att förstöras. Detta yttrande gör jag till stor del å hennes vägnar.

Dnr 2017-13952- 68, dnr 2017-13952- 77, dnr 2017-13952-78, dnr 2017-13952- 79, dnr 2017- 13952- 80 Identisk med dnr 2017-13952- 66 i avsnitt övriga, ej sakägare.

Dnr 2017-13952-71

Borde få finnas kvar något lite orört grönområde utmed Folkparksvägen med tanke på oss som redan bor här och på de "fyrbenta" djuren och fågellivet med många olika arter. Bättre att stärka kollektivtrafiken mellan Älvsjö-Solberga-Telefonplan än att förstöra de små grönområden som nu finns kvar i Solberga.

Dnr 2017-13952-74

Det blir inte bra med dessa lägenheter efter Folkparksvägen!

Dnr 2017-13952- 76

Det gäller främst huset med ca 40 lägenheter som planeras ligga på Folkparksvägen mittemot Citrusgårdens förskola. med den byggnationen framför de hus som ligger där nu så blir det både trångt och väldigt mörkt för de som bor där samt att vi tycker att det gamla skogspartiet ska bevaras då det finns flera vackra gamla träd och en viktigt grönområde för djurlivet som vi har inpå husknuten såsom rådjur, ekorrar och fåglar.

Enligt 1 § Kulturmiljölagen (1988:950) är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Enligt riksantikvarieämbetet får man inte förändra området på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet minskar. Vi anser att planerna om att förtäta Solberga strider mot gällande lagstiftning då det kommer minska de kulturhistoriska värdena i området. Vidare kan skyddet för parkmark innebära att träd och annan vegetation inte får tas bort och att växtligheten ska skötas på ett visst sätt. Projekten och omkringliggande projekt planerar att röja bort stora delar av vegetationen. Om man förtätar Solberga

vidare så kommer de historiska arvet med dess höga kulturvärden att drunkna och uppslukas helt.

Dnr 2017-13952-105

Denna planen kommer att förstöra grönområden där bland annat hacksått häckar och rådjur föder sina kid. Utöver det försämras luftkvaliteten och förutsättningarna för natur och djur att överleva. Det i sig ger sämre boendemiljö. Dessutom har Solberga dom senaste 5 åren ökat sin flerbostadshus med 38, 2% (2014-2018) att jämföra med hela Stockholm kommun där motsvarande siffra är 5,8 %. Stoppa överexploateringen.

Dnr 2017-13952-108 och dnr 2017-13952-113

Nej till bygget bakom Sulvägen 70. Det bor redan massa olika arter där som har rätt att finnas. Människan kan inte bestämma utan tänka på andra arter och natur. Det kommer bli trångt och inte trivsamt.

Dnr 2017-13952-113: Är absolut emot förslaget- Det är inte bara människan som ska ta plats och finnas och vi tycker vi ska bevara det unika med Solberga och dess grönska. Många som bor här har utekatter och hundar och har inget emot andra djurarter som rådjur, hare och olika hackspettar som vistas bakom vårt hus. Skogen är full av liv och ekorrar som bor där. Floran är bra och människor som bor så nära staden så att den dåliga luften filtreras. Säg på eran ritningar att ni skulle låta några små träd stå kvar (för syns skull) pga att det stora inte kan anpassa sig så bra till den nya miljön och att ni skulle kompensera det med lite fågelholkar. Vilket hån mot naturen som vi är en del av och behöver.

Dnr 2017-13952-112 och dnr 2017-13952-113

Tycker inte ni skal bygga bakom Sulvägen 70 pga dels allt oväsen under byggnationen men främst pga att de gröna områdena behövs. Vi har flera olika djurarter som lever i våran skog som redan bor där. Låt rådjuren vara kvar. Dom har varit här längre än oss. Förstör inte mer här. Luften kommer bli mycket sämre. Vi kommer stirra in i en husvägg.

Övriga, ej sakägare/organisationer

Älvsjö Miljöråd (dnr 2017-13952-114)

Vi har närmare granskat förutsättningarna för den av staden planerade nybyggnationen utmed Folkparksvägen i Solberga på fastigheterna Snabelskon 7 samt Rosenstenen 1.1 och då kommit fram till följande ställningstagande.

1. Nytt samråd behövs.

De sju organisationerna som bildar Älvsjö Miljöråd anser att Stockholms stad måste återkomma med ett nytt bättre samråd där den nu aktuella exploateringen på fastigheten Snabelskon 7 och Rosenstenen 1.1 sätts in i sitt sammanhang.

Med det menar vi att det åligger Stockholms stad att presentera samtliga exploateringsprojekt, planerade och påbörjade utmed Folkparksvägen och på övriga platser i stadsdelen Solberga, så att medborgarna och de direkt berörda sakägarna kan bedöma Snabelskon och Rosenstenen utifrån de totala exploateringstrycket i området. Detta är det enda rimliga tillvägagångssättet om man menar allvar med medborgarinflytande. Älvsjö Miljöråd ställer sig därför bakom de boendes krav om att samrådet måste ogiltigförklaras.

2. Exploateringen leder till betydande miljöpåverkan!

All planerad exploatering i stadsdelen Solberga skall ske genom att naturmark, park- och grönstråk i direkt anslutning till befintliga huskroppar tas i anspråk för nybyggnation. Den totala förlusten av naturmark är omfattande och av ekologisk betydelse. Påverkan på de boendes fysiska närmiljö är dessutom omfattande! Vi talar här om försämrad livskvalite, ökat buller samt ökad insyn.

De två naturområden som detta samråd handlar om berör direkt ekologiskt viktiga grönstråk och grönstrukturer med påverkan utanför själva planområdet. Förlusten av ytterligare träd och grönska i Solberga kan och bör därför analyseras utifrån det sammanlagda antalet planerade exploateringar. Vi vill först som sist understryka att de gröna korridorerna som idag inramar stora delar av bebyggelsen i Solberga har sitt ursprung i den skyddsvärda och artrika Solbergaskogen. Trädbeståndet består även i bostadskvarteren av äldre trädindivider i åldern 100 - 300 år (främst tall). Tallar med talticka och ett stort antal hålträd har identifierats på fastigheten xxxx.

3. Nya fördjupade naturvärdesinventeringar behövs!

Vi ställer oss mycket tveksamma till de två inventeringar som. Ett fältbesök genomfördes av medlemmar i Älvsjö Miljöråd och Stockholms naturskyddsförening den 1/5 2019 för att på plats kontrollera hur väl Conec utfört sitt uppdrag. Detta besök gav direkt en betydligt större artlista både vad det gäller arter träd, buskar och örter. Våra observationer har sedan kompletterats av två mycket duktiga ornitologer boende i Solberga. Resultatet från dessa översiktliga naturvärdesinventeringar visar tydligt områdets höga kvaliteer och betydelse för den biologiska mångfalden.

4. Växande utdöendeskuld.

De nu planerade (och ännu ej redovisade) exploateringarna längs med Folkparksvägen kommer utan tvivel att kapa av och kraftigt försvaga flera viktiga spridningskorridorer som idag finns dels genom själva bostadsområdets grönska dels från och till Solbergaskogen. De två förslagen till exploatering vid Snabelskon och Rosenstenen bör av miljö och klimatskäl helt utgå.

5. Skadan är större än samhällsnyttan.

Tar vi sedan hänsyn till alla de exploateringsplaner som ligger i sin linda gällande Folkparksvägen och Toffelbacken handlar det om en omvandling av hela Solberga där inte bara skadan drabbar de ekologiska sambanden utan också en mer eller mindre total förstörelse av de arkitektoniska och kulturhistoriska miljöerna som utmärker denna stadsdel. Stadsmuseeförvaltningen har i sin utförda inventering 2005 klassat Solberga somxxxxxxx. Vi anser att Stockholms stad i sin planering skall utgå från de kulturmiljö- och naturvärden som redan identifierats när det gäller förvaltningen av Solbergas unika boendemiljö. Det är ingenting annat än dålig samhällsplanering att förstöra boendemiljön för de som redan bor i Solberga genom en hänsynslös förtätning som skapar skugga, förstörda utsikter och förluster av trivsel, ökad insyn, dåligt placerade parkeringsplatser utmed befintliga huskroppar där boende tom förlorar sina skyddade uteplatser. Förslaget till förtätning drivs fram utan en helhetsplanering för utökad service, skolor och redan bristande kollektivtrafik. Stockholms stad bryter här mot ett av riksdagens viktiga miljömål, det som listas under rubriken ”God bebyggd miljö”. Det är enligt vår mening inte acceptabelt att staden genom sin fackförvaltning Stadsbyggnadskontoret driver projekt som leder till försämrad boendemiljö utan hänsyn till de värden som vi nämnt i detta stycke.

6. Exemplet kvarteret Karneolen, Solberga - detaljplanen följs inte! I samband med detta samrådsyttrande har flera boende i Solberga slagit larm om att Stockholms hem nu inlett arbetet i kvarteret Karneolen utan att följa den antagna detaljplanen! Trots vad som anges i textavsnittet nedan om hänsyn till naturmarkens trädbestånd har i stort sett samtliga träd på tomtmarken avverkats! Efter kontroll på platsen kan vi konstatera att ett antal värdefulla ekar avverkats och att det inte går att se någonting av de skydd som de värdefulla träden skulle omfattas av. Här ser vi ett typexempel från verklighetens exploatering som så ofta skiljer sig från skivbordets planer. Kontroll och uppföljning från stadens sida är så långt vi kunnat kontrollera obefintlig. Byggherrarna agerar utan risk för efterföljder. Efter en sammanvägning av natur- och kulturmiljövärdena i Solbergas bostadskvarter och naturområden anser Älvsjö Miljöråd att de båda föreslagna exploateringarna måste

stoppas. Bevarandevärdet av den befintliga bostadsmiljön med dess gröna struktur och spridningskorridorer överstiger flerfaldigt samhällsnyttan av de tillkomna bostäderna. Det är helt enkelt färdigbyggt i Solberga om staden menar allvar med en god samhällsplanering och en utveckling av Stockholm som en klimat, miljö och ekologiskt anpassad stad. Solbergaskogens kontakt med trädgårdsstaden i väster försvåras nu avsevärt genom byggnationen på Kabelverket och kring Kämpetorpsskolan där man i stort sett byggt en mur mot Älvsjövägen och trädgårdsstaden. En mur som omöjliggör spridning av arter denna väg in i Solbergaskogen. Befintliga spridningsvägar är av stor betydelse mellan Solbergaskogen och de östra delarna av Solberga. Därför kan inte de föreslagna exploateringarna accepteras.

Dnr 2017-13952- 43)

Min fru och jag är helt och hållet positiva till den planerade nybyggnationen. Mer människor får chansen att bo i detta trevliga område och det blir en allmänt tryggare känsla i området av att slippa passera en mörk dunge längs vägen om man går om kvällen. Och grönområden är vi ju redan bortskämda med.

Hade jättegärna sett att det kommit till någon typ av näringsverksamhet på gatuplan för att ha mer alternativ till de eftersatta / nedgångna torgen i området. Kanske till och med något café vilket man idag behöver bege sig till centrala Älvsjö eller Midsommarkransen för.

Dnr 2017-13952- 44

Idag fick jag information om att det föreslås att byggas lägenhetshus på två platser längs Folkparksvägen. Jag tycker det är en jättebra idé! Men bygg hyresrätter. Det finns för få sådana i Stockholm.

Dnr 2017-13952- 46

Sluta förstöra mer av Solberga skogen. Den delen som nu planeras är ett stråk som rådjuren mfl kan gå över och vistas i dessutom är det tillräckligt fult med nya fastigheterna som uppförts utmed Folkparksvägen. Låt bli den sista fina lugna skog vi har kvar.

Dnr 2017-13952- 47

Jag vill ge djuren närmare rådjuren en röst, det är alltid de som får maka på sig för människan. Vi har rådjur här som vandrar mellan grönområdena där det ska byggas. De skapar stor glädje för mig och de som bor här. De bor här precis som vi.

Trivsel sjunker drastiskt med förtätning och den mysiga karaktär som området har med gröna områden insprängt mellan husen. Man gettofierar med betongdjungel.

Det här detaljplaneområdet precis framför mitt fönster är totalt onödigt. Har hört att det ska bli nån typ av garage. Varför inte

bygga garage under husen ni tänker bygga? Tänks det aldrig på trivseln och på dem som redan som bor här? Jag flyttade hit en gång i tiden för det mysiga här.

Dnr 2017-13952- 56

Nya bostäder behövs helt klart men varför Solberga? Under som senare åren har det byggts otroligt mycket i Solberga/Älvsjö. Jag är rädd att man bygger bort alla grönytor och små skogsdungar som nu finns kvar i Solberga. Det måste finnas för miljön och för att vi som redan bor i Solberga skall kunna trivas och andas. Det måste finnas andra marker för bostäder mer i utkanten av Stockholm där man inte behöver göra ingrepp i naturen.

Dnr 2017-13952- 58, dnr 2017-13952-110 och dnr 2017-13952-89

Jag ställer mig mycket negativ till förslaget i sin helhet, och vill att det stoppas omedelbart. Det kommer att förstöra hela Solberga. Skälet är att värdefulla , unika träd och skogspartier kommer att försvinna, träd och skog som idag utgör en katalysator för alla avgaser från motorvägen E4an. Dessa träd är ovärderliga. Miljön i Solberga kommer att försämrats betydligt.

Trafiksituationen i området är redan ansträngd och nya bostäder kommer att förvärra saken för samtliga boende, både för oss som redan bor här och för det som eventuellt flyttar in. Ingen har tänkt på att anpassa infrastrukturen och kollektivtrafiken för nya bostäder. Miljön kommer även av denna orsak försämrats betydligt, med ökad trafik. P-platser försvinner och kommer göra trafikmiljön och parkeringskaoset ännu värre.

Solberga har redan förtätats betydligt de senaste åren och det finns en gräns för hur mycket man kan förtäta. Den gränsen är nu uppnådd. Bostäder behövs, men i detta fall måste staden tänka om och förtäta någon annanstans.

Många av oss som bor här har gjort det länge för att vi trivs i den unika miljö och som finns här. Det är oacceptabelt att förstöra miljö genom att bygga nya bostäder.

Dnr 2017-13952- 62

Synpunkt ang planer på fler byggen i Solberga.

Då Solberga varit som en byggarbetsplats i många års tid och mycket yta har tagits från området och därmed gett ett bortfall av viktiga ” gröna lungor” så är det olyckligt för oss som bor här att mer ska byggas. Varje träd som fälls är en förlust.

Vi har närheten till en hårt trafikerad E4:a och därmed en negativ påverkan på vår luft (och vår hälsa) här. Vi utsetts även för ett ständigt sus från trafiken där. Ju fler på ett och samma ställe desto sämre miljö. Mkt stök och ljud under åren med gator som grävts upp, ledningar som läggs om, cykelväg genom området mm utöver husbyggen. Tänk på barnen som ska växa upp här! Och låt oss även

få lite lugn och ro nu i området. Vi är människor, inga maskiner.
Alla kan inte bo på ett o samma ställe.

Hyresrättsföreningen Kristallskon (dnr 2017-13952- 66) Dnr 2017-13952- 83, dnr 2017-13952- 85, dnr 2017-13952- 88, dnr 2017-13952- 91, dnr 2017-13952-92

Vi har tagit del av samrådshandlingarna och vill härmed framföra följande synpunkter

Vi tillbakavisar samrådets giltighet enligt plan och bygglagen och kräver att detta ska göras om med tydligare skriftlig information om Snabelskon 7 samt ”den lilla tarmen” av Kristallvägen som parkeringsplats. Vi begär att hela planeringen görs om med en barnkonsekvensanalys samt en analys över vad de ytterligare planerade nybyggnationerna kommer att göra för de boende i Solberga under byggnationsfaserna.

Vi begär att planeringen görs om utifrån ett boendeperspektiv, d.v.s. vilka förluster kommer nuvarande boenden att få med ökad trängsel i kollektivtrafiken, minskat antal parkeringsplatser, ökad biltrafik, kraftigt minskade skogsdungar och andra gröna ytor m.m.

Vi begär att samtliga planerade nybyggnationer även de som beslutats men inte påbörjats ingår i samrådshandlingarna så att vi boende och de politiker som ska ta beslut om detaljplan ser helheten förutom de 130 lägenheterna i fyra hus det är.

Vi vill även framföra följande:

1. Solberga är från norr hårt ansatt av buller och föroreningar från E4 E 20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan grönska vilket både ökar bullernivåer samt föroreningar. Trots detta har ingen miljökonsekvensanalys gjorts och denna måste göras med ett helhetsperspektiv. Vi kräver en prövning enligt Miljöbalken (MB).
2. Folkparksvägen är av Stockholms stadsmuseum kulturminnesmärkt. Denna väg är en tidstypisk välkomnande grön ”korridor” in i Solberga. I det nu framlagda förslaget frångår man detta kulturvärde och den kulturellt historiska viktiga arkitektur som finns i Solberga.
3. Vi avvisar med bestämdhet att nya hus har entréer mot gatan och vilka behov som skulle göra att Solberga behöver ett ”urbanare inslag i stadsmiljön gentemot den befintliga bebyggelsen. Det är inte entréer som bidrar till ett aktivt samhällsliv utan parker, torg, lekplatser, samlingslokaler m.m. Gröna skogsdungar bidrar även till ett aktivt liv genom rekreation och möjlighet till lek.
4. Den nu planerade byggnationen förvandlar Folkparksvägen till en stenstad med en urban miljö. Detta finns inte uttryckt som ett mål i den nu gällande översiktsplanen. Där står det att banden mellan Älvsjö C och Telefonplan ska stärkas. Nybyggnation stärker INTE dessa band, däremot skulle en bättre kollektivtrafik göra detta.

5. Solberga har byggts ut kraftigt under den senaste tio-femton års period men det saknas ett helhetsperspektiv d.v.s. en stadsplanering hur ortens befolkning ska kunna ta sig till och från sina bostäder (kollektivtrafik), hur sociala samspel ska kunna uppstå samt tillgången till samhällsservice. Vi tillbakavisar all nybyggnation tills detta ingår i planering av eventuella nya bostäder.
6. I ärendet framgår att det behövs trygghetsskapande åtgärder. Det finns inga vetenskapliga belägg för att Folkparksvägen skulle vara en otrygg plats och att ytterligare invånare i en stenstad Solberga skulle medföra ökad trygghet.
7. Staden gör ”snuttifieringar” genom att samråd sker per planerat objekt och inte med den helhetslösning staden planerar för.
8. Ingen planering finns hur vi ska resa, handla och ta del av samhällsservice. Byggandet av ”spårväg syd” samt Tunnelbana Älvsjö- Frithemsplan ligger mycket långt fram i tiden och är ingen lösning för boende längs Folkparksvägen.
9. Planeringen måste också utgå från oss som redan bor i Solberga, vi upplever stor trängsel i kollektivtrafiken, och bussen har inte framkomlighet på turerna till och från Telefonplan. Detta är ett ansvarsområde för Stockholms stad.
10. Vi ifrågasätter varför lokaler i bottenvåningar i dessa nybyggnationer ska vara för centrumändamål längs Folkparksvägen. I Solberga finns två centrum, Klacktorget och Kristalltorget som lever en tynande tillvaro. Det staden behöver göra genom sina ägardirektiv är att planera för och satsa på att dessa centrumanläggningar återigen får liv och rörelse.

Dnr 2017-13952- 70

Vi som redan bor här måste få uppleva livskvalité. Miljön måste värnas om för våra barns utveckling. Vi bor i inte i Solberga för att vi önskar bo i statsmiljö. Och redan idag är det en bristande kollektivtrafik samt omöjligt att finna parkering. Vi måste värna om det som redan finns innan vi expanderar. Man kan inte enbart pressa in. Och till dem hyror som erbjuds i dessa nyproduktion kan vi inte heller se det som någon positiva. In och utflytten kommer bli enorm i jakt på en billigare hyra. Samt yttrande Hyresrättsföreningen Kristallskon (dnr 2017-13952- 66)

Dnr 2017-13952- 87

Jag är i sak för förslaget men har synpunkter på utförandet. Våningshöjd: Det står att förslaget är anpassat till områdets skala och karaktär. Detta framgår ej av förslaget då våningsantalen är fem våningar mot Folkparksvägen. Jag ser inget motiv till detta och menar att en sänkning till fyra våningar är mer anpassat till områdets karaktär. Däremot ser jag inget hinder att våningshöjden kan vara fem våningar på motiverade platser som även bidrar med en variation.

Utförande: I område 1 är huskropparna placerade i rak linje mot Folkparksvägen. Här saknas en förskjutning av fasaden i sidled som gjorts på andra byggnader och i område 2. Var god inför det. Dessa hus kommer stå här i många många år och en omsorg av Folkparksvägen karaktär och gestaltning är av största vikt. Det bryter även upp fasaderna som annars blir väldigt långa. Det finns en risk att fasadmaterialet får ett intetsägande utförande i beiga toner. Var goda att säkerställa att bottenvåningarna mot Folkparksvägen utförs i ett gediget material; som tegel. Samt att fasaderna i övrigt bidrar till Solbergas bebyggelsemiljö med ett eget uttryck och årsring. Dessa hus ska bidra till att höja Folkparksvägens vistelsevärden, så ta höjd för detta i planen!

Dnr 2017-13952-101

Området förstörs med den tilltänkta bebyggelsen då den påpekar på natur och djurvärlden. Hur löser man parkering i området då p-platser till husen är få? Busstrafiken till och från Telefonplan-Älvsjö är redan dag underdimensionerad!

Dnr 2017-13952-102

Anser inverkan på naturen är för stor gentemot fördelen med nya bostäder. Anser att nedlagda industriområden eller byggen på höjden är att föredra.

Dnr 2017-13952-103

Blir för stora intrång på miljön. Rödlistade arter försvinner både inom natur och djurliv. Den biologiska mångfalden uttraderas. Spridningskorridorerna försvinner.

Dnr 2017-13952-104

Bra att husen inte tycks göra anspråk på allt för mycket av naturen, men synd att några trär kommer att ryka. En superviktig synpunkt för kommunen att framföra till Regionen är att vi MÅSTE få bättre kollektiva förbindelser!

Dnr 2017-13952-106

Bilar, bilar, bilar. Var ska dom ta vägen? Bilister kör runt som dårar när dom inte hittar p-platser. Har stort motstånd mot detta.

Dnr 2017-13952-107

Parkeringsgarage vore en stor lösning på alla bilar som finns och kommer med nya husen. Gärna vid ytan nere vid E4:an mitt emot Thaivagnen.

Dnr 2017-13952-109 och dnr 2017-13952-111. 2017-13952-109:

Gör trafikmätningar och fartkontroller av Folkparksvägen/Liseberg. Många nyinflyttade 2019 ger annat trafikflöde och sämre efterlevnad och minskad säkerhet.

2017-13952-111:

- 1) Gör gatuplan levande med möjlighet och yta för uteservering, annan verksamhet, till exempel cykelverkstad. Mer inbjudande och ger mötesplatser.
- 2) Ordna med allé längs Folkparksvägen. Ger skugga och mycket trevlig känsla.
- 3) Bygg klimatsmart med solpaneler, energieffektivt
- 4) Laddstolpar.
- 5) Bygg på med gröna Solberga aquaodling.

Pia Ölvebro
planchef

Nina Mjaaland
stadsplanerare